

ประกาศชวนา

รายงานสภาพการทำนา และศัตรูข้าว เพื่อเตือนภัยการระบาด
ฤดูนาปี 2566 จังหวัดเชียงราย

โดยกลุ่มวิชาการ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

รอบสำรวจที่ 3 ฤดูนาปี 2566 : วันที่ 17-18 สิงหาคม 2566

ภาพรวมของจังหวัดเชียงราย

สภาพพื้นที่การทำนาในจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ จากการสำรวจการระบาดของโรค และแมลงศัตรูข้าวในภาพรวมของจังหวัดเชียงราย พบการระบาดของโรคไหม้ในพื้นที่อำเภอแม่จัน และเพี้ยกระโดด หลังขาวในพื้นที่ อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอยางนา โดยลักษณะอาการของโรคไหม้ ใบมีแผลจุดสีน้ำตาลคล้าย รูปตาและมีสีเทาอยู่ตรงกลางแผล (ภาพ ก) ลักษณะการทำลายของเพี้ยกระโดดหลังขาวจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากโคน กอข้าว ต้นข้าวที่ถูกทำลายใบจะมีสีเหลืองส้ม (ภาพ ข) เมื่อเกษตรกรสำรวจพบความรุนแรงของโรคไหม้เกินระดับ เศรษฐกิจ (5 เปอร์เซ็นต์) และเพี้ยกระโดดหลังขาวมากกว่า 1 ตัวต่อต้น ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมการข้าว

ภาพรวมของแปลงสำรวจ

ผลการสำรวจแปลงสำรวจ จำนวน 9 แปลง ได้แก่ อำเภอพาน เมืองเชียงราย เชียงแสน แม่จัน แม่สรวย แม่ลาว เวียงชัย แม่สาย และเชียงของ ข้าวอยู่ในระยะกล้าและระยะแตกกอ พบประชากรเพี้ยกระโดดหลังขาว ในระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัยสูงกว่าระดับเศรษฐกิจในนาหว่าน (1 ตัวต่อต้น) ในแปลงสำรวจอำเภอแม่จัน พาน และ แม่สรวย เฉลี่ย 5.70 - 9.75 ตัว/ต้น ในนาปักดำ (10 ตัว/กอ) ในแปลงสำรวจอำเภอแม่ลาว เวียงชัย และเชียงแสน เฉลี่ย 0.65 - 12.10 ตัว ส่วนแปลงสำรวจอื่น ๆ โดยเฉลี่ยพบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพี้ยกระโดดหลังขาว เพี้ยจักจั่น สีเขียว และเพี้ยจักจั่นปีกลายหยัก พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงูเต่า แมลงปอ แมงมุมขาสั้น และแมงมุมขายาว

จากสภาพอากาศช่วงนี้มีพายุฝนฟ้าคะนอง ฝนตกหนักติดต่อกัน ทำให้ดินและอากาศมีความชื้นสัมพัทธ์สูง ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไหม้ในแปลงนาของท่าน เนื่องจากสภาพอากาศ ดังกล่าวเอื้อต่อการเกิดของโรคไหม้

(ก) อาการของโรคใบไหม้ระยะแตกกอ

(ข) ลักษณะตัวอ่อนของเพี้ยกระโดดหลังขาว

“ เป็นผู้นำด้านงานวิจัยและพัฒนา ข้าวเหนียวและข้าวญี่ปุ่นของภาคเหนือ ”

จุดที่ 1 ตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 7 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข-แม่โจ้ 2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.704536 long 99.683789 สำรวจวันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 09.20 น. ท้องฟ้ามีเมฆมาก อากาศร้อน ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 1) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 42.00 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 56.50 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 4.00 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 142 ตัว ไม่พบแมลงศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใช้สวิงโอบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 15 ตัว และเพลี้ยจักจั่นสีเขียว 1 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงักก้นกระดก 1 ตัว แมลงปอเข็ม 2 ตัว แมงมุมขายาว 6 ตัว และจิ้งหรีดหนวดยาว 2 ตัว

ภาพที่ 1 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 2 ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 6 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.วก.2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.704536 long 99.683789 สำรวจวันที่ 18 สิงหาคม 2566 เวลา 10.46 น. ท้องฟ้ามีเมฆ อากาศร้อนอบอ้าว มีลมพัด ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 2) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 43.00 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 66.20 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 1.40 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 16 ตัว และเพลี้ยกระโดดหลังขาว 195 ตัว ไม่พบแมลงศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใส่สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 9 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 4 ตัว เพลี้ยจักจั่นปีกลายหยัก 2 ตัว และแมลงสิ่ง 1 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงเต่าลายหยัก 3 ตัว ตัวงเต่าสีส้ม 1 ตัว ตัวงก้นกระดก 1 ตัว แมลงปอเข็ม 1 ตัว และแมงมุมขาขาว 5 ตัว

ภาพที่ 2 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 3 ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 2 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.ว.ก.2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.618336 long 99.490087 สำรวจวันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 10.29 น. ท้องฟ้ามีเมฆมาก อากาศร้อนอบอ้าว มีลมพัด ข้าวอยู่ในระยะแตกอ (ภาพที่ 3) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 35.50 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 40.80 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 10.00 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 114 ตัว ไม่พบแมลงศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 30 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 2 ตัว และเพลี้ยจักจั่นปีกลายหยัก 1 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงั่นกระดก 2 ตัว แมลงปอเข็ม 1 ตัว แมงมุมขาสั้น 1 ตัว และจิ้งหรีดหนวดยาว 1 ตัว

ภาพที่ 3 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 4 ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 11 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข6 โดยวิธีการปลูกด้วยรถปักดำ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 20.307908 long 99.987079 สำรวจวันที่ 18 สิงหาคม 2566 เวลา 12.40 น. ท้องฟ้ามีเมฆมาก อากาศร้อนอบอ้าว ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 4) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 12.80 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 40.80 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ย 3.20 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 10.67 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 112 ตัว และเพลี้ยจักจั่นสีเขียว 1 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมงมุมขาขาว 9 ตัว สำหรับการใส่สวิงโฉบแมลงในนาข้าว ไม่พบแมลงศัตรูข้าว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมงมุมขาขาว 3 ตัว

ภาพที่ 4 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ในแปลงสำรวจ ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 5 ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 5 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.วก.2 โดยวิธีการปลูกด้วยรถปักดำ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.945893 long 99.958841 สำรวจวันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 13.53 น. ท้องฟ้ามีเมฆมาก อากาศร้อนอบอ้าว ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 5) ต้นข้าวเจริญเติบโตดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 16.85 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 65.95 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.50 ระดับน้ำในแปลงสำรวจ เฉลี่ย 9.60 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 13 ตัว ไม่พบแมลงศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 2 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงูเต่าตัวห้ำ 1 ตัว แมลงปอเข็ม 1 ตัว และแมงมุมขาขาว 3 ตัว

ภาพที่ 5 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 6 ตำบลดอยลาน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 4 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข-แม่โจ้ 2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.650955 long 99.931723 สำรวจวันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 14.58 น. ท้องฟ้ามีเมฆมาก อากาศร้อนอบอ้าว ข้าวอยู่ในระยะกล้า (ภาพที่ 6) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 26.00 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 33.50 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 2.70 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 7.40 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 2 ตัว และเพลี้ยจักจั่นขาวใหญ่ 2 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงูเต่าตัวห้ำ 1 ตัว แมลงปอบ้าน 1 ตัว และแมลงปอเข็ม 1 ตัว สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 15 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 5 ตัว และเพลี้ยจักจั่นปีกลายหยัก 2 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงูเต่าตัวห้ำ 2 ตัว ตัวงูดินคอยาว 5 ตัว แมลงปอบ้าน 2 ตัว แมลงปอเข็ม 2 ตัว และแมงมุมขาขาว 1 ตัว

ภาพที่ 6 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลดอยลาน
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 7 ตำบลจอมหมอกแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 6 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ หอมนาคา โดยวิธีการโยนกกล้า เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.765588 long 99.729294 สำรวจวันที่ 17 สิงหาคม 2566 เวลา 11.30 น. มีฝนตกหนัก อากาศเย็น ข้าวอยู่ในระยะกล้า (ภาพที่ 7) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 15.10 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 37.00 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 10.00 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 121 ตัว ไม่พบศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว ไม่สามารถใช้สวิงโฉบแมลงได้ เนื่องจากมีฝนตกหนัก

ภาพที่ 7 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลจอมหมอกแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา

จุดที่ 8 ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 12 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข 6 โดยวิธีการปักดำด้วยแรงงานคน เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 20.320556 long 99.929049 สำรวจวันที่ 18 สิงหาคม 2566 เวลา 11.45 น. อากาศร้อนอบอ้าว มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 8) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 8.05 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 38.70 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 6.40 เซนติเมตร

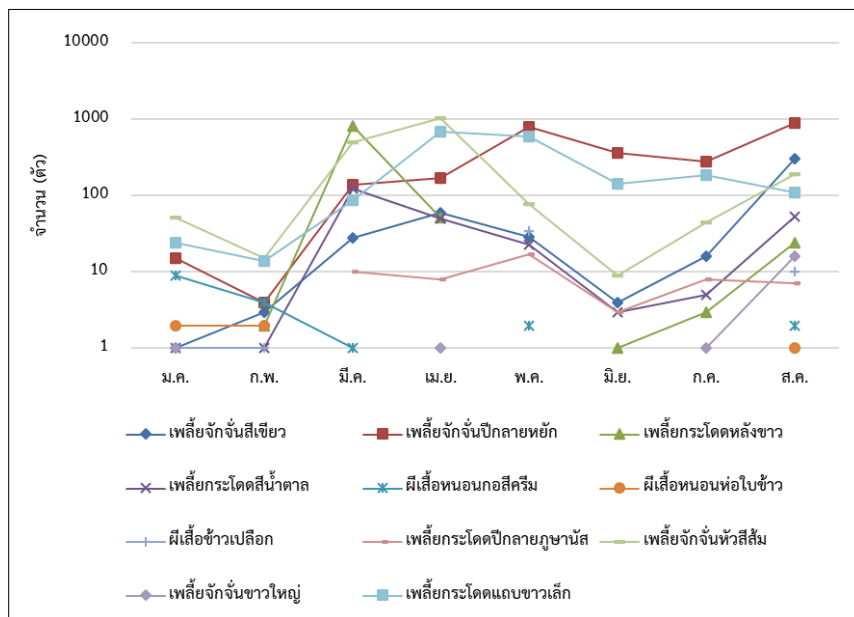
โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด ไม่พบแมลงศัตรูข้าว และแมลงศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว ไม่พบแมลงศัตรูข้าวและแมลงศัตรูธรรมชาติ

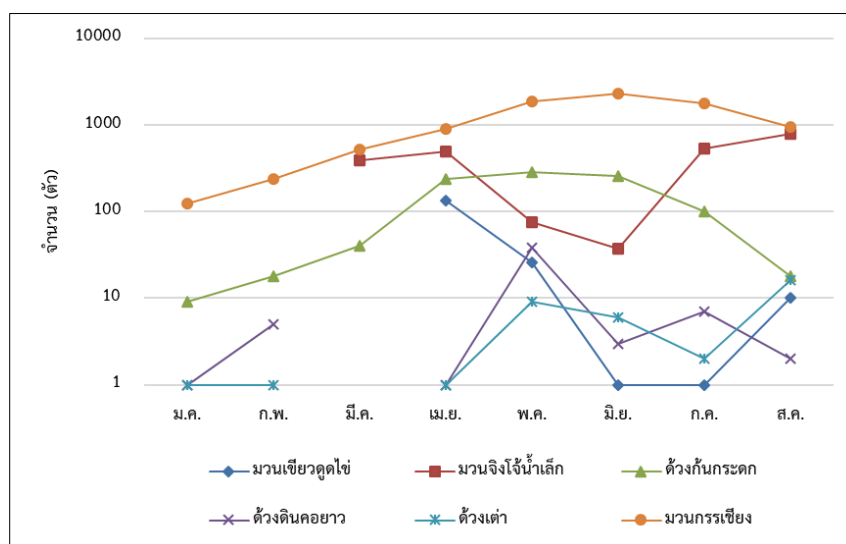

ภาพที่ 8 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

กับดักแสงไฟ : การตรวจนับแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติจากกับดักแสงไฟ (Light trap) ที่ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย เปิดหลอดไฟเวลา 18.00 - 22.00 น. ทุกวัน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 30 สิงหาคม 2566 พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นปีกลายหยักมากที่สุด เมื่อเทียบกับแมลงศัตรูข้าวชนิดอื่น ๆ รองลงมา คือ เพลี้ยจักจั่นหัวสีส้ม และ เพลี้ยกระโดดแถบขาวเล็ก (ภาพที่ 9) แมลงศัตรูธรรมชาติที่พบเป็นจำนวนมาก ได้แก่ มวนกระเซี่ยง รองลงมา คือ มวนจิงโจ้น้ำเล็ก และด้วงก้นกระดก (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 9 แผนภาพแสดงจำนวนแมลงศัตรูข้าวจากกับดักแสงไฟ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 30 สิงหาคม 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

ภาพที่ 10 แผนภาพแสดงจำนวนแมลงศัตรูธรรมชาติจากกับดักแสงไฟ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 30 สิงหาคม 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

474 ถนนพหลโยธิน ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57120 Tel .053 - 721578 Fax. 053 - 721916

ข้าวเตือนภัย...การระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว

☹️ โรคไหม้

พบการระบาดของโรคไหม้ในพื้นที่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประกอบกับช่วงนี้สภาพอากาศเอื้อต่อการเกิดโรคไหม้ มีหมอกบางในตอนเช้ากับมีอากาศร้อนในตอนกลางวัน และมีฝนตกหนักติดต่อกัน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเกิดและแพร่ระบาดของโรค บางพื้นที่มีการหว่านข้าวค่อนข้างหนาแน่น และมีการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนอัตราสูงจึงมีโอกาเสี่ยงในการเกิดโรคไหม้มาก ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไหม้ในแปลงนาของท่านด้วย 5

การป้องกันกำจัดโรคไหม้

ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาฉีดพ่นเพื่อป้องกันโรคไหม้ และเมื่อพบแผลโรคไหม้ทั่วไป 5 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบ (พบเฉลี่ย 2-3 แผลต่อใบ) ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรโซคลาโซล ไอโซโพรโทไอเลน คาซูกาไมซิน อีดีเฟนฟอส คาร์เบนดาซิม ผสมสารจับใบ ตามอัตราที่ระบุ

การระบาดของโรคไหม้ในระยะแตกกอ

คำเตือน

การใช้สารเคมีควรปฏิบัติตามคำแนะนำ

อย่างเคร่งครัด

🐝 เพลี้ยกระโดดหลังขาว

พบการระบาดของเพลี้ยกระโดดหลังขาวระยะตัวอ่อน เกินระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ดังนั้นจึงขอแจ้งเตือนเกษตรกรหมั่นสำรวจเพลี้ยกระโดดหลังขาวในแปลงนา โดยเฉพาะแปลงนาหว่าน จะมีปัญหาการระบาดมากกว่านาดำ เพราะจำนวนต้นข้าวหนาแน่น ทำให้อุณหภูมิความชื้นในแปลงนาเหมาะสมต่อการเจริญของเพลี้ยกระโดดหลังขาว และแปลงที่มีการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราสูงควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากต้นข้าวมีสภาพอวบน้ำเหมาะแก่การดูดกิน และขยายพันธุ์ของเพลี้ยกระโดด

การควบคุมไม่ให้ขยายพื้นที่การแพร่ระบาด

1. ควบคุมน้ำในนาข้าว โดยให้มีการระบายน้ำในนาออกเป็นครั้งคราว เพราะความชื้นเหมาะสมแก่การเจริญของเพลี้ยกระโดด
2. การใช้สารฆ่าแมลงในระยะที่เป็นตัวเต็มวัยปีกยาว หรือช่วงที่แมลงอพยพเข้าในนาใหม่ ๆ ศัตรูธรรมชาติจะถูกทำลายและไข่ของเพลี้ยกระโดดจะไม่ถูกทำลาย ทำให้ตัวอ่อนที่ฟักออกมามีโอกาสรอดสูง
3. เมื่อพบเพลี้ยกระโดดจำนวนมากว่า 10 ตัว/กอ ให้ใช้สารฆ่าแมลง บูโพรเฟซิน (ตัวอ่อน) หรือ อีโทเฟนพรอกซ์ (ตัวอ่อน) หรือ บูโพรเฟซิน/ไอโซโพรคาร์บ (ตัวอ่อน/ตัวเต็มวัย) หรือ คาร์โบซัลเฟน (ตัวเต็มวัย) ตามอัตราที่ระบุ

การระบาดของเพลี้ยกระโดดหลังขาว